

اظهارنامه

اظهارنامه چیست و از آن به چه منظوری استفاده می‌گردد؟

از جمله اوراق قضایی که شهروندان در مسایل حقوقی خود به نحوی با آن برخورد می‌نمایند، اظهارنامه می‌باشد. فردی که در امری خود را صاحب حق می‌داند، حتماً لازم نیست برای مطالبه حق خویش اقدام به اقامه دعوی نماید زیرا ممکن است با درخواست شفاهی از کسی که بایستی این حق را ادا نماید به مقصود خویش نایل گردد. اما در برخی موارد بایستی این مطالبه را اثبات نماید و چون اثبات مطالبه شفاهی به نوعی مشکل است، بنابراین با تنظیم اظهارنامه و ارسال آن برای مخاطب، به طور رسمی اقدام به مطالبه حق خود می‌نماید. البته لازم به ذکر است که مطالبه حق تنها در صورت ارسال برگ اظهارنامه از سوی مراجع قضایی اثبات می‌گردد. خواهان حق زمانی می‌تواند حق خود را از طریق اظهارنامه مطالبه نماید که براساس توافق طرفین یا به موجب قانون یا عرف موعده مطالبه آن فرا رسیده باشد.

در برخی از موارد هم ارسال اظهارنامه قبل از اقامه‌ی دعوی مورد نظر ضروری است مثلاً زمانی که محلی را به طور امانی به کارگر، سرایدار، خادم و به طور کلی به هر امین دیگری سپرده ایم، اگر شخص مورد نظر از استرداد مال امانی امتناع نماید، بایستی ابتدا اظهارنامه ای تنظیم نموده و به طرف مقابل اعلام نماییم که محل امانی را پس دهد. در صورتی که شخص امانت دار پس از ۱۰ روز از زمان ابلاغ اظهارنامه محل مزبور را بازپس ندهد، متصرف عدوانی محسوب می‌گردد. بنابراین در این مورد می‌توان دعوی رفع تصرف عدوانی را مطرح نمود و از مزایای این دعوی که

خارج از نوبت و بدون رعایت تشریفات آیین دادرسی رسیدگی می گردد، استفاده کرد.

با توجه به مطالب عنوان شده نباید تصور کرد که اظهارنامه فقط به منظور مطالبه حق تنظیم می گردد بلکه هر شخصی می تواند هر نوع اظهاری که راجع به معاملات، تعهدات یا روابط دیگر خود با طرف مقابل دارد را از طریق رسمی یعنی با تنظیم و ارسال اظهارنامه به طرف خود اطلاع دهد. ذکر این نکته نیز ضروری به نظر می رسد که در تنظیم اظهار نامه نمی توان خارج از نزاکت و اخلاق عمل نمود و از الفاظ رکیک و مستهجن استفاده کرد. چون مراجع قضایی (دفاتر دادگاه ها و ادارات ثبت اسناد) از ابلاغ اظهارنامه هایی که خارج از نزاکت می باشد خودداری می نمایند.

نحوه تنظیم اظهارنامه

اوراق اظهارنامه در محل فروش تمبر و اوراق قضایی در مجتمع های قضایی در اختیار مراجعین گذاشته می شود. در صورتی که بخواهیم برای یک نفر اظهارنامه بنویسیم، می بایست مطالب خود را در سه نسخه تنظیم نماییم (برای هر نفر اضافی هم می باید یک نسخه اضافی تنظیم گردد). پس از تهیه برگ اظهارنامه، بایستی مطالب خود را در ستون خلاصه اظهارات بنویسیم. در نوشتن این مطالب بایستی کمال دقت را داشته باشیم چون هر مطلبی که قید می کنیم، از آنجایی که در نهایت ذیل آن را امضا خواهیم کرد، تحت شرایطی اقرار محسوب می گردد و ممکن است در دعوی طرف مقابل از آن بر علیه خودمان استفاده کند. از طرف دیگر در برخی از موارد بایستی از ارسال اظهارنامه جلوگیری نماییم چون در نتیجه این کار طرف دعوا هوشیار می گردد و اقدام به انجام عملیاتی می کند که موجب از بین رفتن حقوق ادعایی خواهد شد. مثلاً اگر بخواهیم اموال بدهکار را از جهت اینکه بدهی خود را پرداخت نمی نماید توقیف کنیم، با ارسال اظهارنامه، بدهکار از احتمال توقیف اموال خود آگاه می شود و اقدام به فروش، انتقال و مخفی نمودن اموال خود می نماید.

نکته دیگری که در تنظیم اظهارنامه باید به آن توجه نمود، این است که از نسبت دادن جرم به طرف مقابل یا نوشتن اکاذیب خودداری نماییم چون ممکن است تحت شرایطی به عنوان مفتری یا کسی که اقدام به نشر اکاذیب نموده است از سوی طرف مقابل تحت تعقیب کیفری قرار بگیریم.

گاهی اوقات همراه با اظهارنامه می خواهیم سند یا مال یا وجهی را به طرف مقابل تسلیم نماییم که در این صورت آن سند یا مال یا وجه را به مرجعی که اظهارنامه را برای ابلاغ به آن تسلیم می نمایم تحویل می دهیم

تا تحت نظر و حفاظت آن مرجع قرار گیرد که در این صورت اگر امکان تحویل آن همراه با اظهارنامه به طرف مقابل باشد، به ضمیمه اظهارنامه تحویل وی داده می شود در غیر این صورت به طرف مقابل ابلاغ می گردد که برای تحویل گرفتن آن به مرجع مزبور مراجعه نماید. اما اگر ضمن قرارداد متعهد شده باشیم که این اقدام (تحویل دادن موارد مذکور) در محل و ترتیب دیگری صورت پذیرد، می بایست براساس قرارداد اقدام نماییم. نمونه چند اظهار نامه در ذیل آورده شده است.

برگ اظهارنامه مربوط تخلیه و تحویل آپارتمان

مشخصات و اقامتگاه اظهارکننده	موضوع اظهار نامه	مشخصات و اقامتگاه مخاطب
نام و نام خانوادگی نشانی و شماره تلفن	اعلام مراتب ذیل	نام و نشانی سرایدار
<p>خلاصه اظهارات مخاطب محترم جناب آقای ...</p> <p>احتراماً مستند به ماده ۱۵۶ قانون جدید آیین دادرسی مدنی مراتب ذیل را رسماً به شما اعلام می نمایم.</p> <p>نظر به اینکه جنابعالی طی قرارداد تنظیمی مورخه به مدت یک سال به عنوان سرایدار آپارتمان در آن محل مشغول به کار بوده اید، با پایان یافتن مدت قرارداد به شما اعلام می گردد که ظرف مدت ۱۰ روز نسبت به تخلیه و تحویل آپارتمان اقدام نمایید در غیر این صورت اقدامات قانونی بر علیه شما صورت خواهد گرفت.</p> <p>بنابه مراتب مقتضی است هر پاسخی دارید در ستون مقابل مرقوم فرمایید.</p> <p>نام و نام خانوادگی اظهار کننده امضاء</p>		<p>خلاصه جواب</p>

نمونه اظهار نامه در خصوص دعوت به دفترخانه و تنظیم سند رسمی

مشخصات و اقامتگاه اظهار کننده	موضوع اظهار نامه	مشخصات و اقامتگاه مخاطب
نام و نام خانوادگی نشانی و شماره تلفن	اعلام مراتب ذیل	کسانی که اظهارنامه باید برای آنها ارسال شود
<p>خلاصه اظهارات</p> <p>مخاطب محترم جناب آقای</p> <p>احتراماً نظر به اینکه جنابعالی ملک موضوع پلاک فرعی از اصلی را براساس مبیعه‌نامه عادی مورخ..... به اینجانب فروخته اید و متعهد شده اید که در تاریخ جهت تنظیم سند رسمی در دفترخانه اسناد رسمی شماره..... حاضر شوید ولی در موعد مقرر از حضور امتناع نموده اید بدین وسیله به شما اخطار می‌گردد درمورخه در دفترخانه شماره جهت تنظیم سند رسمی حاضر شوید، در غیر این صورت اقدامات قانونی بر علیه شما صورت می‌گیرد.</p> <p>با تقدیم احترام نام و نام خانوادگی خریدار امضاء و تاریخ</p>		<p>خلاصه جواب</p>

نمونه اظهار نامه در خصوص فسخ اجاره نامه

مشخصات و اقامتگاه اظهار کننده	موضوع اظهار نامه	مشخصات و اقامتگاه مخاطب
نام و نام خانوادگی مستاجر یا قائم مقام وی	اعلام مراتب ذیل	نام و نام خانوادگی مورد یا کسی که مستحق دریافت اجاره بها می باشد.
<p>خلاصه اظهارات</p> <p>مخاطب محترم جناب آقای</p> <p>احتراماً به استحضار می‌رساند، نظر به اینکه طبق عقد اجاره مورخه جنابعالی بایستی ظرف مدت ۱۰ روز از پایان هر ماه مبلغ از بابت اجاره بها پرداخت نمایید ولی نسبت به پرداخت اجاره بهای آبان ماه اقدامی انجام نداده اید، لذا از تاریخ ابلاغ این اظهارنامه مدت ۱۰ روز به شما مهلت داده می‌شود نسبت به پرداخت اجاره بهای تعویقی اقدام فرمایید در غیر این صورت با توجه به شرط مندرج در قرارداد، اجاره فسخ و اقدامات قانونی علیه شما صورت خواهد گرفت.</p> <p>نام و نام خانوادگی موجر امضاء و تاریخ</p>		<p>خلاصه جواب</p>

نمونه اظهارنامه در خصوص اخذ مهریه

مشخصات و اقامتگاه اظهار کننده	موضوع اظهار نامه	مشخصات و اقامتگاه مخاطب
نام و نشانی زوجه	درخواست پرداخت مهریه	نام و نشانی زوج
<p>خلاصه اظهارات</p> <p>مخاطب محترم جناب آقای</p> <p>نظر به اینکه اینجانبه طبق عقدنامه شماره در مورخ در دفترخانه شماره شهرستان به عقد ازواج دایمی شما در آمده ام و بر طبق عقدنامه، مهریه اینجانبه مبلغ ریال/ تعداد سکه بهار آزادی تعیین گردیده است و اینجانبه به مهریه خود نیاز دارم، لذا به موجب این اظهارنامه به جنابعالی اعلام می گردد تا نسبت به پرداخت مهریه اینجانبه ظرف یک هفته پس از دریافت این اظهارنامه اقدام فرمایید تا نیاز به تقدیم دادخواست و مراجعه به مراجع قضایی نباشد.</p> <p>با تشکر امضاء زوجه</p>		<p>خلاصه جواب</p>

مراحل ارسال اظهارنامه:

پس از تنظیم اظهارنامه، مبلغ ۱۰۰۰ ریال تمبر بر روی آن الصاق و آن را برای ابلاغ به مخاطب به دفتر دادگاه یا اداره ثبت اسناد محل تسلیم می نماییم. (در واقع در مجتمع های قضایی اظهارنامه ها برای ابلاغ به دفتر مجتمع قضایی تحویل می گردند و ۲۰ روز بعد جهت اخذ نتیجه، به همان جا مراجعه می شود در اداره ثبت اسناد نیز دبیرخانه ی آن اداره یا محل خاصی در سیستم تقسیم بندی کاری متصدی این امر است).

در صورتی که در این محل ها، دایره اظهارنامه وجود داشته باشد، به این محل مراجعه می نماییم. پس از تحویل اظهارنامه در سه نسخه به مرجع فوق الذکر، ابلاغ اظهارنامه از طریق " اداره ابلاغ مرجع قضایی مورد نظر" صورت می گیرد به این ترتیب که یک نسخه از آن به مخاطب اظهارنامه تحویل می شود و در نسخه های دیگر چگونگی ابلاغ اظهارنامه ها و پاسخ مخاطب (در صورتی که وی به اظهارنامه پاسخ داده باشد)، به صورت کتبی قید می گردد و در نهایت نسخه های مزبور به آن مرجع مزبور اعاده می گردد. بنابراین پس از یک هفته تا ۲۰ روز از تاریخ تحویل اظهارنامه می بایست به آن مرجع مراجعه و یک نسخه از اظهارنامه را دریافت نمود. نسخه دیگر نیز در دفتر اظهارنامه بایگانی می گردد.

پاسخ اظهارنامه

زمانی که اظهارنامه ای برای ما ارسال می گردد، حتماً لازم نیست بلافاصله به آن پاسخ دهیم چون امکان دارد به علت سرعت در پاسخ دهی، در پاسخ خود مواردی را ناشیانه نکر کنیم که در اقامه دعوی از سوی طرف مقابل بر علیه خودمان مورد استفاده قرار گیرد بنابراین شایسته است که مأمور ابلاغ را در انتظار نگذاشته و در فرصتی مناسب در یک اظهارنامه دیگر با طی مراحلی که گفته شد پاسخ دقیق خود را تنظیم کنیم و به اظهارکننده اظهارنامه اطلاع دهیم.